

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Sophus Claussens Lyrik :

Citation: Claussen, Sophus: "Sophus Claussens Lyrik :", i Claussen, Sophus: *Sophus Claussens Lyrik* :, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ; Gyldendal, 1982-, s. 363.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-claussen12val-shoot-idm140570239103072/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Sophus Claussens Lyrik :

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

TIDSTAVLE

1835

3. februar: SCs far Rasmus Claussen fødes i Helletofte, Bøstrup sogn på Langeland som søn af gårdmand Claus Anders Kristensen (1791–1848) og hustru Anna Kirstine Rasmusdatter (1794–1879).

1856

4. januar: Rasmus Claussen gifter sig i Bøstrup kirke med Hanne *Sophie* Henriksen, født 14. juni 1836 i Leibølle, Bøstrup sogn, som datter af gårdmand Hendrik Nielsen (1796–1857) og hustru Johanne Kirstine Madsdatter (ca. 1798–1878).
27. juni: SCs ældste søster *Clara* Christine Claussen fødes.

1859

Rasmus Claussen overtager fæstegården i Helletofte efter sin moder.

1861

17. april: SCs anden søster *Johanne* Henrika Claussen fødes.

1865

12. september: *Sophus* Niels Christen Claussen fødes. 22. oktober: SC døbes i Bøstrup kirke.

1869

Rasmus Claussen opfordres til at lade sig opstille som kandidat til Folketinget, men afslår.

1870

Rasmus Claussen sælger sin fødegård, rejser til Falster med sin

familie, køber Ibsgaarden i Sildestrup, Idestrup sogn.

1872

20. december: Rasmus Claussen vælges til folketingsmand for Maribo amts 4. valgkreds for partiet Venstre.

1873

14. november: Rasmus Claussen genvælges til Folketinget med en overvældende majoritet. Samme år grundlægger han *Lolland-Falsters Folketidende*, sælger Ibsgaarden og køber et avlsbrug lidt udenfor Nykøbing Falster.

1875

Rasmus Claussen overdrager redaktionen af *Lolland-Falsters* indtil bladet 1878 overgår til typograf N. Th. Petersen (1858–1908), som kort tid efter bliver gift med Johanne Claussen.

1877

SC optages på Nykøbing Kathedralskole.

1879

Rasmus Claussen overdrager redaktionen af *Lolland-Falsters Folketidende* til sin anden svigersøn Aage Jordan (1856–1917), gift med Clara Claussen.

1880

SC konfirmeres i Nykøbing Falster kirke; han bliver oversidder i skolen og går 2. klasse om. Rasmus Claussen bliver for første gang medlem af finansudvalget.

1881

SC udgår af Nykøbing Kathedralskole i juli, og familien Claussen flytter til København (Gl. Kongevej 9) p. g. a. faderens folketingsarbejde. SC optages på den private Mariboers Skole.

1883

SC overværer Georg Brandes' Heine-forelæsninger på Københavns Universitet.

1884

SC bliver student fra Mariboers Skole med en kneben første-karakter. Ferietur til Tyskland (Hamburg, Berlin, Leipzig og Meissen). Træffer en ung københavnsk pige Mary, som gennem længere tid er hans faste forbindelse. Bliver i efteråret medlem af Studentersamfundet og træffer dér bl. a. forfatteren og journalisten Peter Nansen (1861-1918), gennem hvem han får kontakt med forfatteren og kritikeren Edvard Brandes (1847-1931).

1885

SC består filosofikum hos professor Harald Høffding og påbegynder jurastudiet ved Københavns Universitet. Stifter bekendtskab med bl. a. maleren Albert Gottschalk (1866-1906), forfatteren Viggo Stuckenberg (1863-1905) – og senere dennes hustru Ingeborg Stuckenberg, f. Pamperin (1866-1904) – forfatteren Johannes Jørgensen (1866-1956) samt forfatteren, senere indenrigsminister Ove Rode (1867-1933). SC skriver 1. afsnit af digtsamlingen *Naturbørn* og journalistiske bidrag til *Lolland-Falsters Folketidende*. Det politiske billede præges af de provisoriske finanslove, som Estrups Højre-ministerium udsteder i strid med Folketinget, hvor partiet Venstre har flertal. Rasmus Claussen, der på dette tidspunkt tilhører sit partis yderfløj, idømmes tre måneders fængsel p. g. a. opfordring til skattenægtelse og dannelse af riffelringe. Den litterære debat i disse år tager udgangspunkt i den såkaldte sædelighedsfejde, en heftig kulturel-politisk strid om seksualmoral i og udenfor ægteskabet, med deltagelse af bl. a. Henrik Ibsen, Bjørnstjerne Bjørnson, Georg Brandes, August Strindberg, Dansk Kvinde-samfund o. a.

1886

SC ansættes i januar på venstreavisen *Horsens Folkeblad* som redaktionssekretær hos redaktør Emil Bojsen (1854-1898). Skriver polemisk-radikale indlæg – vendt imod Estrups regering – hvoraf enkelte afstedkommer en retssag. Medarranger af mødet mellem den lokale befolkning og Studentersamfundet i juni. Hovedtaler er Georg Brandes, som ved denne lejlighed stifter bekendtskab med SC. Forlover sig på sin fødselsdag med Anna Cathrine Christensen, født 8. april 1868, datter af sadelmager (i Horsens) H. L. C. Christensen (1836-1914) og hustru Signe Christensen, f. Hansen (1837-1908). SC opsiger sin stilling på bladet og flytter i oktober tilbage til København (Gl. Kongevej 9), hvor han genoptager jurastudiet samtidig med, at han lejlighedsvis skriver artikler til *Horsens Folkeblad* og *Lolland-Falsters Folketidende*. Skriver sidste 2/3 af *Naturbørn* oktober 1886-august 1887. Julen tilbringes i Horsens.

1887

Efter flere afslag fra forskellige københavnske forlæggere må SC selv bære trykningen af *Naturbørn*, der udgives den 9. september i kommission hos C. A. Reitzel. Polemik med redaktør Henning Jensen (1838-1929) apropos dennes artikel om *Naturbørn* og „Sædelighedsspørgsmaalet“ i tidsskriftet *Enhver sit*. I julen hæves forlovelsen med Anna Christensen. I dette og de følgende tre år er SC overvældende lyrisk produktiv.

1888

SC ansættes i marts som journalist ved venstreavisen *Nyborg Dagblad*, som Rasmus Claussen nu har overtaget samtidig med, at han har lejet ejendommen Dyrehaugegaard syd for Nyborg. SC bidrager til 14-dages tidsskriftet *Ny Jord* (1888-1889), bl. a. med digtet *Rejseminder*. Genoptager midlertidigt forbindelsen med Anna Christensen. Om efteråret fortsættes jurastudiet i København (Gl. Kongevej 9) sideløbende med journalistik i *Nyborg Dagblad* og *Lolland-Falsters Folketidende*. C. A. Reitzel afviser at udgive en ny digtsamling af SC.

366

Bekendtskab med kritikeren Valdemar Vedel (1865–1942).

1889

I marts vender SC tilbage til Nyborg og genoptager sin journalistvirksomhed. Slutter venskab med journalisten Emil Opfær (1863–1924). Påsken tilbringes i Horsens. SC skriver på *Unge Bønder* og *Kitty*. Bliver den 20. oktober udnævnt til ansvarshavende redaktør af *Nyborg Dagblad*. Den lille digtcyklus *Kyllingsorger* (i omarbejdet form udgivet 1902, under titlen *Mina*) trykkes som manuskript. Rasmus Claussen bliver Folketingets 2. viceformand, en stilling han beholder til 1894.

1890

I september skrives det lille skuespil *Frøken Regnvej*. SC bliver den 27. oktober indkaldt til militærtjeneste ved Forplejningskorpset henholdsvis i Nyborg og i København. Bliver medarbejder ved *Kjøbenhavns Børs-Tidende* (1889–1892), en uafhængig, radikal hovedstadsavis med Georg Brandes' bror Ernst Brandes (1844–1892) som redaktør. På dette blad møder SC bl. a. forfatteren Henrik Pontoppidan (1857–1943). Medarbejderskabet ved *Lolland-Falsters Folketidende* og *Nyborg Dagblad* fortsætter. SC påtænker at udsende en ny digtsamling for egen regning.

1891

SC bliver tillige medarbejder ved det uafhængige, radikale hovedstadsblad *København* (1889 ff.), redigeret 1890–1891 af Johan Knudsen (1865–1942), Ove Rode og forfatteren Carl Ewald (1856–1908). Militærtjenesten afsluttes. SC flytter til Pilestræde 42. I marts litterær polemik med forfatteren Herman Bang (1857–1912) i dagbladet *København*. I maj bringes SCs oversættelse af Heines *Rabbien fra Bacharach* som føljeton i *Kjøbenhavns Børs-Tidende*. SC bliver medarbejder ved det radikale venstreblad *Politiken* (grundlagt 1884), redigeret af Viggo Hørup (1841–1902) med bistand af Edvard Brandes. Rasmus Claussen bliver ene-ejer af *Lolland-Falsters Folketidende*.

1892

SC flytter til Kulturvet 3. Hans oversættelse af Charles Baudelaire: *Nogle Vers* trykkes i det københavnske tidsskrift *Tilskueren* (1884-1939), på dette tidspunkt redigeret af Niels Neergaard (1854-1936). Bekendtskab med den norske digter Knut Hamsun (1859-1952) samt den debuterende digter Helge Rode (1870-1937). I januar begynder SC at skrive sine *Smaa Romaner* („kriminalreportager“), der trykkes i *Politiken* indtil hans afrejse til Paris i oktober. Et repræsentativt udvalg af SCs digte: *Idyller* (heriblandt *I en Frugthave* og *Buddha*) offentliggøres i *Tilskuerens* juninummer – en digtsamling med denne titel var tidligere på året blevet afvist af Gyldendal. Lyrisk produktionskrise fra 1892 til udgangen af 1893. Rasmus Claussen bliver statsrevisor (til 1895). 13. oktober: SC rejser fra København over Berlin til Paris, hvor han ankommer den 17. oktober og indlogerer sig på Hôtel d'Hauteville, 41, rue d'Hauteville. Hans udenlandsophold nu og i de følgende 10 år bekostes delvis af forældrene. I Paris studerer SC fransk ved Sorbonne, men sender samtidig sine *Naive Breve* hjem til København, hvor de trykkes i *Politiken* under mærket „Antonius“. Skiftende adresser i Paris.

1893

SC møder igen Herman Bang, som midlertidigt har bosat sig i Paris. Sender anmeldelser hjem vedrørende pariseropførelser af Ibsens og Bjørnsons skuespil i Bangs iscenesættelse og bliver optaget i kredsen omkring digterne Paul Verlaine (1844-1896) og Stéphane Mallarmé (1842-1898) samt tidsskrifterne *La Plume* og *L'Épreuve*. 18. marts: SC flytter til 18, rue de Tournon. 1. maj: bopæl 46, rue de Vaugirard. Bliver ven med den franske tegner og digter, Verlaines sekretær F. A. Cazals (1865-1941), forfatteren Stuart Merrill (1863-1915) og forfatteren Gustave le Rouge (1867-1938). SC skriver *Unge Bander* færdig og søger forlægger, i begyndelsen uden held. Arbejder med *Kitty* og sender bidrag hjem til det nystartede symbolisttidsskrift *Taarnet* (1893-1894), hvis redaktør er Johannes

368

Jørgensen. Fra eftersommeren bor SC i Hôtel des Américains, 14, rue de l'Abbé de l'Épée, bl. a. sammen med Herman Bang. Julen fejres blandt skandinaver som f. eks. maleren J. F. Willumsen (1863–1958); i denne kreds møder SC en ung københavnerinde, Karen Topsøe (1872–1943), yngste datter af den afdøde forfatter Vilhelm Topsøe. Det er erindringen om den udsigtsløse forelskelse i hende, der to år senere – digterisk forklaret – indgår i rejsebogen *Valfart*, hvis ene kvindelige hovedperson er den uimodståelige, men tvetydige Célimène. Efter at have fået sin bejlen afvist træffer SC en hurtig beslutning og rejser sidst i januar 1894 til Italien. I 1897 gifter Karen Topsøe sig med kunsthistorikeren Emil Hannover (1864–1923), der tilhører kredsen omkring SC i Paris. SC skriver *Kitty* færdig og søger en forlægger til bogen.

1894

SC rejser til Italien – Genova, Siena, Firenze, Siena (i marts), Roma (i april), Napoli og Rapallo. Den københavnske forlægger J. H. Mansa, der skal udgive *Unge Bønder*, går konkurs, og romanen, som allerede er færdig fra trykkeriet, må vente på en ny udgiver. *Frøken Regnvej* publiceres i *Tilskuerens* aprilnummer. *Fortællingen om Rosen* (udgivet 1927) påbegyndes i Roma, og *Florentinerbrev* sendes hjem til *Taaen*, hvor de offentliggøres i april-maj. *Elleve Sonetter* trykkes smst. i juni. I Roma træffer SC Bjørnstjerne Bjørnson og slutter venskab med den italienske socialistiske politiker, journalist og bladudgiver Claudio Treves (1869–1933). Fra maj ophold i Rapallo (via Marsala 3). Opgør med Johannes Jørgensen, der besøger Rapallo fra slutningen af juni til begyndelsen af juli, p. g. a. uovervindelige forskelle i de to venners livsanskuelse. Medio juli flytter SC sammen med en 25-årig gift kvinde, Clara Robinson til den lille by St. Margherita di Ligure, 30 km fra Rapallo (adresse: via Garibaldi 8). O. 21. september rejser parret til Nizza, hvorfra Clara sendes til sin familie i Roma, og SC fortsætter til Paris efter krav fra forældrene, der ønsker, at han skal vende hjem. I Paris indlogerer han sig på den gamle

adresse – Hôtel des Américains – og stifter bl. a. bekendtskab med August Strindberg og den norske maler Fritz Thaulow (1847–1906). 1. november er SC tilbage i København (St. Kongensgade 63). I november udkommer *Unge Bander*. En måned senere afviser P. G. Philipsens Forlag at udgive *Kitty*. Forbindelsen med Karen Topsøe genoptages en kort tid. Rasmus Claussen vælges til Folketingets formand 1894–1895. SC flytter til St. Kongensgade 33.

1895

Maj: *Kitty* udkommer hos Gyldendal. SC ansættes 1. juli som fast medarbejder ved *Lolland-Falsters Folketidende* med kulturstoffet som sit specielle arbejdsområde. Sommeren tilbringes i Jægersborg ved København, hvor Rasmus Claussen (foråret 1893) har købt villa „Annaslyst“, Ermelundsvej 122, (arvet af SC i 1905). SC skriver digtet *Ekbátana*, som året efter optages i *Valfart*, men får i øvrigt manuskriptet til en digtsamling afvist af Gyldendal.

1896

1. februar: *Antonius i Paris* udkommer hos Gyldendal. Sommerbesøg i Horsens, hvor SC genser Anna Christensen, med hvem han gifter sig på sin fødselsdag den 12. september. Ægteparret bosætter sig i Nykøbing Falster. Her genoptager SC bl. a. forbindelsen med sin skolekammerat fra Nykøbing Kathedralskole, overretssagfører Frederik Graae (1865–1938). 30. oktober: *Valfart* udkommer hos Gyldendal, og samtidig begynder SC at skrive sit første helaftensskuespil *Arbejdersken*, som han nærer store forventninger til. Ved årsskiftet tiltræder han som redaktør af *Lolland-Falsters Folketidende*, mens svogeren Aage Jordan fortsætter som ansvarshavende redaktør. Rasmus Claussen står fortsat som bladets udgiver.

1897

August: Claudio Treves besøger SC i Nykøbing Falster. 1. september: Sophie Claussen dør i villaen i Jægersborg.

370

1898

19. april: ægteparrets første barn, datteren Ilse fødes. Om foråret skrives digtet *Røg*, senere optaget i samlingen *Pilefløjter*. SC offentliggør spredte bidrag og anmeldelser i ugebladet *Illustreret Tidende*, hvis redaktør er forfatteren Einar Christiansen (1861–1939). I april påbegynder Herman Bang iscenesættelsen af *Arbejdersken* på Folketeatret. Stykket har premiere den 17. maj, men bliver p. g. a. mangelfuld instruktion og dårlige skuespillere en eklatant fiasko; det tages af plakaten efter kun én opførelse. Samme dag udkommer *Arbejdersken* hos Gyldendal. Dette afgørende nederlag, forenet med ydre og indre skuffelser, lægger grunden til den desillusion, som fra begyndelsen af det ny århundrede delvis lammer SCs arbejdsevne i en længere årrække. I juli går SC i gang med at skrive *Trefoden*, et satirisk tidsopgør på vers.

1899

SC afbryder samarbejdet med Gyldendal, efter at *Pilefløjter* er blevet afvist. 16. maj: digtsamlingen udkommer på Det Schubotheske Forlag, der i de næste fire år står som udgiver af SCs værker. SC skriver på romanen *Byen* og bliver medarbejder ved *Politiken*. Han flytter med sin familie til København (Sundvedsgade 2) og knyttes i august som fast anmelder til *Illustreret Tidende*, der på dette tidspunkt redigeres af forfatteren L. C. Nielsen (1871–1930). 7. september: ægteparrets andet barn Kitty Drue fødes. I efteråret fratræder SC stillingen som redaktør af *Lolland-Falsters Folketidende*. 1. december: novellesamlingen *Mellem to Kyster* udkommer.

1900

SC ophører med regelmæssig journalistik. I november udkommer *Byen. Junker Firkløver*. Romanen er tænkt som første del af en trilogi.

1901

I foråret hører SC op med at skrive til *Politiken*. Valdemar Ve-

del bliver redaktør af *Tilskueren*, som i de nærmest følgende år bringer enkelte af SCs hoveddigte i førstetryk, deriblandt *Et Rimbreve* (til Herman Bang), 1903, *Afrodites Damp*, 1903, og *Ingeborg Stuckenberg*, 1905. Det politiske systemskifte i Danmark, der betyder et gennembrud for Rasmus Claussens gamle venstreparti, vækker midlertidige forhåbninger hos SC, forhåbninger, der dog snart viser sig ubegrundede. SC stifter bekendtskab med forfatteren og juristen Kai Hoffmann (1874–1949). I september udkommer *Trefoden* og mødes med enten total afvisning eller manglende forståelse. Sin natur tro tager SC til genmæle med en artikel i *Aftenbladet*. Han rejser en kort tur til Italien sammen med Rasmus Claussen. SCs oversættelse af Heines *Atta Troll*. – *Bogen om Le Grand*. – *Heines Omvendelse* udkommer i november.

1902

Familien SC – bortset fra den yngste datter, der efterlades i Nakskov hos SCs søster Johanne Petersen – rejser i marts til Italien, et ophold, der i SCs bevidsthed har karakter af halv landflygtighed. Besøger i april Claudio Treves i Milano. 15. april: *Mina. Et Digt om Byen* udkommer. Medio maj bor familien SC i Perugia sammen med det nygifte danske par, maleren Fritz Magnussen (1878–1920) og forfatterinden Edith Nebelong (1879–1956), som året efter ægter Helge Rode. SC og hans familie ankommer til Roma i september og får pr. 1. november fast bopæl i via del Babuino 36.

1903

Foråret tilbringes på Capri i selskab med bl. a. Edith og Helge Rode samt den norske forfatter Nils Kjær (1870–1924). I juni er familien i Siena, men ud på eftersommeren rejser Anna og Ilse Claussen hjem til Danmark, og SC fortsætter via Venedig til Paris. Her genser han bl. a. F. A. Cazals. Indtil nytår bor SC 9, rue de Puits de l'Hermite, derpå – efter et kort ophold i Cazals' lejlighed – flytter han til 4, rue de Vaugirard. Rasmus Claussen træder ud af Folketinget. SC indsender en stærkt om-

372

arbejdet udgave af *Arbejdersken* til Det kgl. Teater, uden dog at få stykket antaget. Samtidig oversætter Gustave le Rouge skuespillet til fransk under titlen *Le Premier Mai*.

1904

Kopier af skuespiloversættelsen sendes til diverse parisiske teatre uden resultat. SC har planer om et nyt skuespil (om Garibaldi) og arbejder på at blive fransksproget forfatter. Efter forgæves at have forsøgt at få familien til Paris vender han selv hjem til Danmark i maj. 12. august: Ingeborg Stuckenberg begår selvmord på New Zealand. 21. oktober: digtsamlingen *Djævelerier* udkommer hos Gyldendal; den modtages med betinget anerkendelse og forståelse. Ud på efteråret flytter familien SC til et pensionat i København (Colbjørnsensgade 16). I december tvinges ungdomsvennen, redaktør Emil Opffer af politiske grunde til at forlade Danmark.

1905

Januar: bopæl Gl. Kongevej 85. SC skriver *Dagbogsblade* om politiske emner i *Politiken*, bl. a. kritiseres det ny venstreministerium. Han deltager i Det radikale Venstres stiftende landsmøde i Odense i maj. Søger stilling som redaktør ved *Politiken* (sideordnet Henrik Cavling), men Ove Rode får posten. SC ophører ret snart med at skrive til bladet. 5. august: Rasmus Claussen dør i sin villa i Jægersborg, og SC stilles derved politisk friere. Han overtager sammen med svogeren Aage Jordan *Lolland-Falsters Folketidende* – hver arver en halvpart af bladet; Jordan forbliver som ansvarshavende redaktør indtil 1911. SC tiltræder som litterær medarbejder ved den radikale *Adresse Avisen*, der redigeres af Axel Garde (1876–1958). 6. december: Viggo Stuckenberg dør. SC ophører endeligt med regelmæssig journalistik.

1906

Januar: familien SC flytter til Maglekildevej 18. 13. februar: maleren Albert Gottschalk dør. I april rejser SC til Frankrig

for at forberede en længe planlagt flytning. 6. september: familien SC forlader Danmark for at tage fast ophold i Paris (226, boulevard Raspail). SC stifter bekendtskab med forfatteren Alfred Jarry (1873–1907), hvis *Ubu Roi* han oversætter enkelte scener fra under titlen *Kong Ublu*. 29. november: SCs gengivelse af Shelleys *The Sensitive Plant* udkommer hos Gyldendal med titlen *Den følende Blomst*.

1907

April: første møde med den svenske forfatter Anders Österling (1884–1981). Bekendtskabskredsen i pariserårene består bl. a. af forfatteren Paul Fort (1872–1960) og forfatteren Guy-Charles Cros (1879–1956), sidstnævnte af delvis dansk afstamning (se 1926). Juli: polemik i *Politiken* med forfatteren Johannes V. Jensen (1873–1950) i anledning af dennes kronikserie om *Den jyske Bevægelse*. SC befinder sig i disse år i en art produktionskrise og skriver 1904–1912 kun ca. 30 digte. Journalistiske bidrag bliver sjældnere efter 1906.

1909

Digtene *Dronningen i Thule* og *Imperia* offentliggøres i *Tilskueren*, der på dette tidspunkt redigeres af kunsthistorikeren Mario Krohn (1881–1922).

1910

Guy-Charles Cros udgiver sin franske oversættelse af en række væsentlige SC-digte i Paris, under titlen *De Thulé à Ecbatane*. 23. marts: Gyldendal publicerer et snævert udvalg af SCs mere let tilgængelige lyrik, med titlen *Eroter og Fauner*. Kritikeren Harald Nielsen (1879–1957) offentliggør sin studie over SC i tidsskriftet *Ugens Tilskuer* (optrykt i *Vej og Stå*, 1916), hvori han taler om SCs „sprængthed“. Udtrykket afstedkommer en livslang forbitrelse hos digteren over den danske anmelderstand, der kæder begrebet sammen med den ofte gentagne påstand om SCs uforståelighed.

374

1911

Efter i det sidste pariserår at have boet 58, avenue d'Orléans vender familien SC i juli tilbage til Danmark, fra september med adresse på Frederiksberg (Smallegade 2). Hjemkomsten er hovedsagelig begrundet i ønsket om at give døtrene en dansk skolegang – samt det forhold, at SC kan overtage den redaktionelle ledelse af *Lolland-Falsters Folketidende*; svogeren Aage Jordan, der flytter til København, sælger nemlig sin part af bladet til bogtrykker Chr. G. Odense, der ikke er redaktionel, men udelukkende teknisk bladmand. Redaktionssekretær Holger Bork overtager den daglige ledelse af bladet. SC holder talen ved Studentersamfundets rusgilde og stifter her bekendtskab med digteren Thøger Larsen (1875–1928).

1912

29. januar: Herman Bang dør under en rejse i USA. 24. april: digtsamlingen *Danske Vers* udkommer hos Gyldendal, i 25-året for SCs debut, samlet og redigeret ved Edith Rodes hjælp. Hun fortsætter fra tid til anden, gennem flere år som SCs sekretær. Sommerophold i Østerby på Skagen, hvor SC bl. a. får besøg af Anders Østerling. 6. november: *Frøken Regnvej*. *Unge Bander* udkommer i forøget og revideret udgave hos Gyldendal.

1913

Sommerbesøg i Paris. SC hylder J. F. Willumsen med et digt i *Politiken* på malerens 50-årsdag den 7. september.

1914

SC publicerer i de følgende år spredte avisartikler, bl. a. om første verdenskrig.

1915

J. F. Willumsen maler sit billede af SC, der læser digtet *Imperia* for Helge Rode og kunstneren selv (nu på Aarhus Kunstmuseum). 10. juli: SCs søster Johanne Petersen dør. 12. sep-

tember: SCs 50-årsdag fejres ved en stor fest på Skydebanen, hvortil bl. a. Kai Friis Møller, Kai Hoffmann, Peter Nansen, Edith Rode, Valdemar Rørdam, J. F. Willumsen og Anders Østerling har udsendt officiel indbydelse. Pr. 1. oktober erhverver SC yderligere 1/4 af *Lolland-Falsters Folketidende* og ejer således 3/4 af bladet. I december bryder han midlertidigt med Helge Rode.

1916

Digteren og Daarskaben og Mennesket og Digteren offentliggøres i *Tilskueren* 1916–1917. Tidsskriftet redigeres nu af forfatteren Poul Levin (1869–1929).

1917

31. marts: digtsamlingen *Fabler* udkommer hos Gyldendal. Polemik med kritikeren Kai Friis Møller (1888–1960) i anledning af dennes anmeldelse af *Fabler* i *Politiken*. Om sommeren besøger SC og Kitty Claussen Thøger Larsen i Lemvig. SCs gamle Baudelaire-oversættelser genudgives i Gyldendals udvalg af den franske digters poesi. SC bidrager første gang til tidsskriftet *Klingen* (1917–1920), redigeret af maleren Axel Salto (1889–1961) og kunsthistorikeren Poul Uttenreitter (1886–1956), senere tillige af forfatteren Otto Gelsted (1888–1968). 6. november: SC holder i Grundtvigs Hus foredraget *Jord og Sjæl* – om moderne lyrik. Disse års venskab med Carl Nielsen (1865–1931) får et offentligt udtryk gennem SCs *Aabent Brev til Komponisten Carl Nielsen* i *Politiken* den 2. december 1917.

1918

29. maj: SCs *Samlede Værker* I–VII udkommer hos Gyldendal, stykket sammen dels af usolgte førsteudgaver, dels af en række ungdomsbøger i genoptryk. Udeladt i udgaven er *Trefoden*. 7. juni: SCs søster Clara Jordan dør. Pr. 1. november ansættes Otto Gelsted på SCs foranledning som litterær medarbejder ved *Lolland-Falsters Folketidende*. Ansættelsen varer til 1923. 16. november: SCs essaysamling *Løvetandsflugt* udkommer

376

hos Gyldendal. I samme måned offentliggøres SCs *Første Hexameterbrev til Johannes Jørgensen i Klingen* med titlen *Et Hexameterbrev*. SCs ældste datter gifter sig 1° med grosserer Svend Schleisner (1890–1963).

1919

Ved yderligere aktiekøb bliver SC næsten ene-ejer af *Lolland-Falsters Folketidende*. Sidst i januar begynder han at male med oliefarver, en beskæftigelse, der resten af livet giver ham følelsen af et overskud som skabende kunstner. Om sommeren rejse til Paris, hvor SC udfolder en stor produktivitet som kunstmaler, bl. a. i den svenske billedhugger E. Wallers atelier på Montparnasse.

1920

Anna og Kitty Claussen slutter sig til SC. Familien lejer hus i Versailles; vinteren og det første halvår af 1921 tilbringes i Paris (32, rue du Cotentin).

1921

En af de ægteskabelige kriser, der gennem årene prægede forholdet mellem SC og Anna Claussen, tilspidtes i månederne op til sølvbrylluppet den 12. september. Anna Claussen bliver syg hjemme i Danmark, og SC må ud på sommeren vende tilbage til København (Smallegade 2). Den følgende vinter bliver lang og digterisk uvirksom; pausen i forfatterskabet udfyldes med en stærkt forøget aktivitet som maler. 23. november: *Den danske Sommer*, et stort udvalg af SCs mere centrale digte, udkommer hos Gyldendal.

1922

15. februar: *Poèmes Danois*, en fransk udgave af *Den danske Sommer*, udkommer i Paris, oversat af Guy-Charles Cros. Sammen med andre danske lyrikere aflægger SC besøg i Oslo, hvor han bl. a. møder sin gamle ven, forfatteren Nils Collett Vogt (1864–1937) og den norske skuespillerinde Johanne Dyb-

wad (1867–1950). 27. maj: SC fejres ved en forårsfest i København af danske forfattere og kunstmalere. Polemik i *Berlingske Aften* med forfatteren Emil Bønnelycke (1893–1953) om „moderne Livsudfoldelse“. I juni udstiller SC sine oliemalerier i Alice Uldall og Bodil Helwegs Kunsthandel, Købmagergade 5, København. Ferietur med Anna og Kitty Claussen til Italien. I de følgende måneder offentliggør SC digte (bl. a. *Heroica* og *Forklaringen*) i Kai Friis Møllers *Nye Intelligensblade*. *Tidsskrift for Literatur og Kritik*.

1923

SC publicerer et par bidrag i Thøger Larsens *Atlantis*. *Dansk Maanedsskrift*. Marts: forhandlinger mellem SC og Gyldendal om nyudgivelse af digterens samlede værker strander. Datteren Ilse Schleisners ægteskab opløses. Om sommeren tager SC og døtrene på ferietur til Normandiet. 17. november: 2. oplag af *Eroter* og *Fauner* udkommer hos Gyldendal.

1924

Om sommeren mødes SC og Johannes Jørgensen i Svendborg efter næsten tyve års adskillelse. I oktober lejer SC atelier på Christian Winthers Vej 5, Frederiksberg. Enkelte bidrag af SC offentliggøres i de følgende måneder i *Sirius*. *Dansk Literaturtidende*, der redigeres af Otto Gelsted.

1925

6. april: digtet *Atomernes Oprør* trykkes i *Politiken*. Som optakt til SCs 60-årsdag udkommer digtsamlingen *Heroica* den 2. maj hos Gyldendal. I forbindelse med *Heroica* og for så vidt også *Danske Vers* har SC et opgør med Helge Rode i „Livsanskuelsesdebatten“ 1925–1929. 12. september: SC fejres ved en fest af venner og kolleger. Forfatteren Hans Kirk (1898–1962) er begyndt som SCs sekretær og bliver nu, på digterens foranledning, medarbejder ved *Lolland-Falsters Folketidende*. Hans Kirks praktiske hjælp får stor betydning for SC i hans sidste år. SC udstiller som gæst på Kunstnernes Efterårsudstilling

378

med bl. a. et dobbeltportræt af Otto Gelsted og dennes søster Sonja Berg, der også tilhører kredsen omkring SC i 1920'rne. 30. september: *Den følende Blomst* udkommer i 2. udgave hos Gyldendal.

1926

5. januar: *Arbejdersken* får repremiere på *Arbejdernes Teater* i København, med Bertel Budtz Müller (1890-1946) som instruktør. SC deltager igen i Kunsternes Efterårsudstilling. Datteren Ilse gifter sig 2° i Frankrig med Guy-Charles Cros. 18. november: *Rabbien af Bacharach* – SCs gamle oversættelse af Heines roman – udkommer som selvstændig bog hos Gyldendal.

1927

19. februar: Georg Brandes dør, 85 år gammel. SC separeres fra Anna Claussen, som foreløbig beholder villaen i Jægersborg. Ægtefælleme ses dog jævnligt ved familiebegivenheder som f. eks. børnebørnenes dåb. Datteren Kitty gifter sig med litteraturhistorikeren Ernst Frandsen (1894-1952), hvis store bog om SC, *Sophus Claussen I-II* (udgivet 1950) bliver grundlæggende for studiet af SCs liv og værk. SCs 40-års digterjubilæum i september markeres med ikke mindre end fire udgivelser, de tre på Gyldendal: essaysamlingen *Foraarstaler* (25. maj), ungdomsfortællingen *Hundrede Taels* med en SC-bibliografi ved Poul Uttenreitter og Stig Veibel (7. september), digtsamlingen *Titania holdt Bryllup* (9. september, på forlaget Levin & Munksgaard) samt *Fortællingen om Rosen* (29. oktober), sidsmævnte roman påbegyndt mere end 30 år tidligere. Til gengæld strander nye forhandlinger om genudgivelse af SCs samlede værker.

1928

I vinteren 1927-1928 afholder SC en atelierudstilling, hvor han præsenterer malerier og skulpturer. I den anledning udsender Poul Uttenreitter et katalog *Billeder og Vers*, bl. a. indehol-

dende SCs gamle oversættelser af Mussets digte til George Sand. SC deltager i den danske uge i Stockholm januar-februar. Sommerophold i Vincennes. Ved Thøger Larsens død i juni offentliggør SC et mindedigt i *Politiken*. Rejser til Spanien sammen med sin gode ven, den fransk-spanske maler M. Ortez de Zárate, SCs lærer, da han begyndte at male i 1919.

1929

Nærmere bekendtskab med forfatteren Tom Kristensen (1893–1974), hvis radioforedrag om SC trykkes som en lille bog i efteråret. Efter en kortvarig strid med Gyldendal publiceres SCs to første digtsamlinger i nye udgaver den 19. oktober.

1930

Januar: på opfordring af kunstnerne deltager SC i den københavnske kunstudstilling *De 4 ÷ 2 + 1*, hvis to andre udstillere er malerne Svend Johansen (1890–1970) og Vilhelm Lundstrøm (1893–1950). 5. februar: *Djævlerier* og *Danske Vers* udkommer i nye udgaver hos Gyldendal. SC forhandler om medarbejderskab på danske digteres nyoversættelse af de islandske sagaer. 6. september: digtsamlingen *Hvededynger* udkommer hos Gyldendal, en uge inden SCs 65-årsdag, der fejres med en stor kunstnerfest på Nimb i København.

1931

25.–26. januar: *Mordet i Værtshuset eller Kvinden i dit Liv* (fra *Titania holdt Bryllup*) opføres af Musikteatret i *Politikens* Sal. Musik: Erling Brene. Instruktion: Miskow Makwarth. SC, hvis helbred gennem flere år har været tydelig svækket, rammes i marts af et par mindre hjerneblødninger, der medfører hans indlæggelse på Gentofte Amtssygehus. 1. april: skilsmis- sen fra Anna Claussen træder i kraft. SCs tilstand bedres ikke på hospitalet, og efter eget ønske bringes han tilbage til villaen i Jægersborg, hvor en lungebetændelse hurtigt tager de sidste kræfter. Den 10. april er SC endnu åndeligt klar og opfylder et gammelt løfte ved at lade sig borgerligt vie til sin

380

mangeårige trofaste veninde og medhjælp *Inger* Katrine Nielsen, født 6. august 1888 som datter af fuldmægtig Frederik Nielsen (1867–1920) og Anna Cathrine Eggert (1860–1919). Dagen efter – den 11. april – dør SC ud på formiddagen, efter at have ligget bevidstløs i nogle timer. Samme dag tager billedhuggerinden Anne Marie Carl Nielsen (1863–1945) en dødsmaske af digteren (nu på Frederiksborgmuseet). 15. april: ved en højtidelighed i villaen på Emmelundsvej siger mange af digterens venner farvel til ham. Helge Rode holder tale, og blandt de indbudte gæster er Carl Nielsen og hustru, Kai Hoffmann, Hans Kirk (der var vidne ved vielsen fem dage før), Kai Friis Møller og Axel Salto. Derefter køres kisten til graven på Gentofte kirkegård. Fire år senere, på SCs 70-årsdag, afsløres Anne Marie Carl Nielsens portrætrelief af digteren, indsat i en sokkel på graven.

1951

15. juni: Anna Claussen dør.

1972

24. april: Inger Claussen dør. 20. juni: Kitty Frandsen dør.